

MESARSKI LIST

Stručni list za mesarski, kobasičarski i srodní zanat

Izlazi mjesечно.

Uredništvo i uprava p. Št. Vid nad Ljubljano. Telefon št. 22-89.

Da li će Senat vratiti Skupštini predlog o suzbijanju skupoće?

Pod predsedništvom g. Miloja Jovanovića održao je 15. p. m. po podne odbor za proučavanje zakonskog predloga o suzbijanju skupoće životnih namirnica svoju sednicu. Rasmatrajući u detaljima ovaj zakonski predlog, odbor se nije mogao složiti sa izvesnim odredbama u skupštinskom predlogu ovoga zakona. Odbor je našao da se zakonski predlog o suzbijanju skupoće, u redakciji, kako ga je primila Narodna skupština, ne bi mogao primiti i od strane Senata moraju se u njemu učiniti više neophodnih izmena. Usled toga i mišljenje odbora može se dati tek danije, dok se ova sporna pitanja izvesnih zakonskih odredaba potpuno prouče i dok se ne pripreme konkretni predlozi za izmene, koje bi imao učiniti Senat u ovome zakonu. Sa ovom odborskom odlukom saglasio se i Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja g. Pućeli Ivan.

Odborsku odluku na svojoj popodnevnoj sednici sankcionisao je i klub senatora. Ako i plenum Senata bude odobrio ovo mišljenje odbora, zakonski predlog za suzbijanje skupoće biće vraćen Narodnoj skupštini na ponovo rešavanje.

Da bude našim čitaocima poznat predlog Zakona o suzbijanju skupoće, o kome je bilo poslednje vreme toliko govora, i protiv koga su se digle skoro sve trgovacke i industrijske komore u zemlji, to donosimo iznega važnije paragrafe.

§ 1. Pod životnim namirnicama, po ovome Zakonu, podrazumevaju se: ljudska hrana (jelo i piće) i stočna hrana, odeća, obuća, ogrev i osvetlenje, kao i materijal za izradu istih.

Ovde ne spadaju predmeti, koji služe luksuzu.

Monopolisani predmeti i lekovi, koji se prodavaju samo po apotekama, ne potpadaju pod odredbe ovoga zakona, pošto se i onak već unapred taksiraju od nadležne vlasti.

§ 2. Svaki, ko prodaje ma kakve životne namirnice u radnji (dučanu) prodavnicu, na trgu (pazaru, pijaci) ili na kome drugom mestu, mora označiti i istaći cene pojedinim predmetima i vrsti robe tako, da ih svako može lako i jasno videti i razumeti. Isto tako mora istaći i cenovnik, propisan od policijske vlasti.

Niko ne sme prodavati skuplje od one cene, koja je za dočinu namirnicu propisana u cenovniku. Prodaja ispod označene cene u cenovniku dozvoljena je.

Ovo važi kako za trgovce na veliko ili na malo uopšte, tako i za industrijalce, zanatlije i ostala lica, koja se bave prodajom životnih namirnica, bilo da ih sami proizvode ili samo preprodaju.

Od prednje obaveze izuzimaju se samo proizvodjači-zemljoradnici, seljaci, koji su svoje proizvode doneli na trg radi prodaje, ali ne i seljaci, koji vrše preprodaju tudi proizvoda.

Ko se ogreši o prednje odredbe, kaznica se zatvorom od tri meseca i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 3. U hotelima, restoracijama, kafanama, javnim kuhinjama i u gostiteljskim radnjama uopšte, cene jelu i piće označavaju se na jelovniku, cenovniku; za jelo po porcijama, a za piće po uobičajenom načinu (litar, boca od $\frac{7}{10}$ l, čaša, šolja).

(Slede još drugi propisi za hotele, kafane itd.)

§ 4. Svaki prodavac je obavezan, da izlaže prodaji sve životne namirnice nabavljene ili proizvedene u cilju prodaje.

Zabranjuje se nagomilovanje životnih namirnica u svrhu, da se ma koja vrsta izuzeće iz prometa i time povisi njena cena.

Ko se ogreši o prednje odredbe kaznica se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 5. Prodavcima životnih namirnica zabranjuje se, da traže veću cenu za iste od one, koja obezbeđuje običnu i dozvoljenu trgovacku čistu dobit. Ova dobit ne sme biti ni u kome slučaju veća od 20 od sto.

Ovo se ne odnosi na zemljoradnike, koji donose na trg svoje proizvode na prodaju.

Pri izračunavanju procenata čiste dobiti uzima se za osnovicu nabavna cena robe (cena sirovina, poluperadjevina i preradjevina) kao i troškovi oko dobavljanja robe (carina, otpremnički troškovi, izdatci za pakovanje, provizija posrednika i t. sl.) zatim opšti i poslovni troškovi (troškovi za manjke, provizije zastupnika, troškovi za predradijanje, plate i nadnice nameštenika i radnika, izdatci za socijalno osiguranje, za osiguranje preduzeća, zakupnine, poštanski i reklamni troškovi, amortizacija i sl.).

Ko se ogreši o odredbe prvog stava ovog paragrafa kaznica se do tri meseca i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 6. Zabranjuje se višestruko preproda-

vanje (verižna trgovina) i nečista spekulacija, kojom se namerno ide za poskupljivanje cena životnih namirnica, a naročito širenje neistinitih vesti i dogovaranja između proizvodjača ili posrednika da bi se povisila cena robi.

Zabranjuje se kupovanje životnih namirnica za trgovinu (pijacama i sajmovima), vašarima, panadjurima, radi prodaje na istom mestu i za vreme trajanja istog paravnog dana.

Maloprodavci, radi svoga snabdevanja, mogu sa velikoprodavcima zaključivati kupoprodaje samo posle vremena, određenog za prodaju na malo na dočinom mestu.

Ko se ogreši o prednje odredbe kaznica se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 7. Pri prodaji životnih namirnica, ko lažno meri ili smanjuje uobičajene obroke (porcije) kaznica se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 8. Ko radi prevare u trgovini ili prometu prodaje surrogat kakve robe kao pravu robu ili pridaže robi svojstva, kojih ona ne ima, kaznica se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 9. Izvajanje krivica po ovom Zakonu vršiće se: bilo na prijavu privatnih lica, bilo po predstavci nadležnog policijskog ili opštinskog organa po službenoj dužnosti.

U prijavu i predstavci mora se označiti: krivac, delo, dokazno sretstvo-svedoci i podnosič.

Predstavka zakletog nadležnog policijskog ili opštinskog organa potpun je dokaz o delu i krivici optuženog lica. U nedostatku ovoga dokaza važe propisi Zakona o sudskom i krivičnom postupku.

§ 10. Prethodno izvidjanje, kako i raspravljanje i presudjivanje krivica po ovom Zakonu vršiće Mesno nadležne policijske vlasti pod odredbama zakona o sudskom i krivičnom postupku od 16. februara 1929 godine i ovoga Zakona.

Isledjenje se može izvršiti i presuda izreći odmah na licu mesta.

§ 11. Presude izrečene u visini kazne do deset dana i novčane kazne do 1000 Din odmah su izvršene.

Protiv ostalih izrečenih presuda interesovana lica imaju pravo priziva, odnosno revizije na nadležni Okružni sud u roku od tri dana računajući od dana saopštenja i to neposredno preko vlasti, koja je izrekla presudu.

Okružni sud može presudu prvostepene vlasti: odobriti ili poništiti ili premačiti.

Predaja priziva, odnosno revizije preko pošte na povratni recepis smatra se kao da je toga dana predata vlasti, koja je donela presudu.

§ 12. Ko čini u povratku jedno od dela spomenutih u paragrafima 4, 5, 6 i 8 ovoga Zakona, kaznica se pored kazne predviđene za to delo i zabranom daljeg rada do godine dana.

§ 13. Po ovome Zakonu: kazna zatvorom ne može biti manja od tri dana; novčana kazna ne može biti manja od 3.000 dinara; izvršenje kazne ne može biti odlagan.

§ 14. Kazna zatvorom, izrečena po ovome zakonu, ne može se zamjenjivati novcem.

Novčana kazna u slučaju da se ne može naplatiti u roku od mesec dana iz trećine imanja osudjenoga, zameniće se zatvorom, računajući svaki dan zatvora po 100 Din.

Zamena novčane kazne u kaznu zatvorom ne može preći više od tri meseca, a u slučajevima povrata ne može preći više od šest meseci zatvora.

Odluku o zameni novčane kazne kaznom zatvora donosi vlast, koja je donela rešenje, odnosno presudu o kazni.

§ 15. U slučajevima, §§ 2, 4, 5, 6 i 8 ovoga Zakona, pored kazne i novčane kazne, osudjenom će se oduzeti i sva količina robe, koja je bila predmet krivičnog dela i prodata se u korist »Fonda za ishranu sirotinja«.

Oduzimanje robe i njeni čuvanje do pravosnažnosti presude vrši se po postojećim za to propisima.

Ako je privremeno ili definitivno oduzeta roba podložna kvaru, prodaće se u roku od 24 časa po oduzimanju, javnim nadmetanjem; u protivnom slučaju prodaće se u roku od pet dana po pravosnažnosti presude.

Ako okrivljeni ne bude osudjen vratiće mu se oduzeta roba odnosno novac, dobiten od prodaje njegove robe.

§ 16. Vlasnik preduzeća jamči za kazne na koje bude bio osudjen zastupnik ili koji službenik njegovog preduzeća za dela protivna propisima ovog zakona i to solidarno sa osudjenim licem tako, da se polovina iz nosa novčane kazne ima naplatiti od vlasnika preduzeća odmah po pravosnažnosti,

presude, a njemu se ostavlja pravo, da posle traži naknadu od osudjenog lica.

Pod vlasnikom preduzeća razume se i svako pravno lice.

§ 17. Tužba i krivica po ovom Zakonu zastavarevu za tri meseca. Presuda, kako o krivici, tako i o dosudjenoj naknadi i štete zastavara za godinu dana.

§ 18. Prijava vlasti, da se je neko lice ogrešilo o odredbe ovoga Zakona, ne podleži plaćanju takse. Taksa na žalbu je Din 20.—. Taksa za vodjenje istrage i presudu je 50 Din, kad presuda postane pravosnažna. I ovde vredi propis člana 5. Zakona o takšama, sa njegovim izmenama i dopunama.

§ 19. Pri svakoj opštinskoj vlasti obražavaće se »Odbor za određivanje cena životnih namirnica«; njegova je dužnost, da kontrolise činjenice pomenute u stavu 3 paragrafa 5 ovog Zakona; da povremeno, prema potrebi, određuje maksimalne cene životnih namirnica, koje će nadležna policijska vlast objavljivati kao cenovnik, po kome se moraju prodavati namirnice (najskuplje) i da na poziv vlasti vrše potrebno veštčenje.

Članove ovoga odbora određuju opštinska vlast iz redova: zemljoradnika, zanatlija, trgovaca, industrijalaca i potrošača. Gde je ma iz koga razloga nemoguće obrazovanje ovoga odbora pri opštinskoj vlasti, isti će se obrazovati pri nadležnom sreskom načelstvu, a članove će imenovati sreski načelnik.

§ 20. Pri svakoj opštinskoj vlasti obražavaće se »Fond za ishranu sirotinja« postoji kod Državne hipotekarne banke u Beogradu. Pribodi so mu novčane kazne i novac dobiten od prodate uzapecene robe po krivicama iz ovoga Zakona, kao i kamate na ovaj uloženi novac.

Rashodi se mogu učiniti samo na ishranu sirotinja. Fondom rukuje i raspolaže Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja. Novac za ishranu sirotinja može Ministar davati pojedini društвима, organizacijama, u vidu subvencije.

§ 21. Svi nerešeni predmeti po Zakonu o suzbijanju skupoće životnih namirnica i nesvesne spekulacije od 30. decembra 1921. godine imaju se raspraviti po odredbama istoga Zakona i pravilnika za njegovo izvršenje od 7. septembra 1922. godine. Pravosnažne presude, ali još neizvršene, imaju se takodjer izvršiti po odredbama istoga Zakona.

Slučaj „patvorenja“ hrenovki u Osijeku

»Jugosl. Lloyd« doneo je sledeću vest: »U poslednje vreme opazilo se, da neki osječki mesari patvore hrenovke i safalade. Policija je povela izvide i ustanovila nekoliko slučajeva patvorenja. Krivci će biti strogo kažnjeni novčanim kaznama.«

Mi smo se odmah obratili na merođavno mesto, moleći za objašnjenje po ovoj stvari, jer je nama ova vest odmah izgledala vrlo čudnovata, ma da smo mogli naslućivati, što vlasti smatraju za »patvorenje« hrenovke.

Slučaj tih »patvorenih« hrenovki vrlo je jasan, a postupak policije odn. zdravstvene komisije svakako pogrešan, jer se od strane nadležne zdravstvene komisije bilo ustanovilo, da su kobasice »patvorenje« i to zbog toga, što su kobasici u Osijeku upotrebljavali kod proizvodnje hrenovki i safalade nešto krumpirovog brašna, pa zbog toga odmah zaključili, da se u tom slučaju radi o »patvorenju«. Ali, svakome kobasicaru, pa i onima, koji imaju barem malo pojma o proizvodnji hrenovki i safalada, odmah je jasno, da upotreba krumpirovog brašna nije nikakovo »patvorenje«, već prostro potreba, jer se to brašno mora upotrebljavati, ako se hoće imati dobre hrenovke, jer to brašno omogućava, da ostane meso u hrenovkama kompaktno (zajedno), ako bi bio prat ukočen. Nužna je potreba kod hrenovki i safalada, da je meso zajedno, da se drži skupa, jer inače ne bi nitko mogao hrenovke prelomiti onako lepo, kako se to postizava samo sa krumpirovim brašnom.

Zbog toga ovde ne može biti ni govor o kakovom »patvorenju«. Kao što se ne može govoriti o »patvorenju« kod kobasicice, gde treba dodati soli, biberna, paprike, isjota itd., tako isto smešno bi bilo tvrditi, da su hrenovke, kod kojih se upotrebljava krumpirovo brašno, potvorenje. Vrh toga treba svi nadležni da znaju, da je krumpirovo brašno za 100% skuplje no svakome mesu, koje se upotrebljava za proizvodnju hrenovki i safalada. Pa ako mesari već moraju upotrebljavati krumpirovo brašno, koje je skuplje čak i od najboljeg mesa, onda je jasno, da se ovde ne radi o »patvorenju«, već samo o nekom dodatku, koji je neophodno potreban, ako se hoće

izraditi dobre, kompaktne hrenovke i safalade. Uzgred rečeno, taj dodatak krumpirovog brašna tako je minimalan, da skoro ne vredi o tome ni govoriti. Dovoljno je kada navodimo, da dolazi na 50 kg prata, cca. $\frac{1}{2}$ kg krumpirovog brašna.

Pouzdano možemo tvrditi, da se krumpirovo brašno kao dodatak i sredstvo, da meso stegne i drži u kobasicama skupa, upotrebljava skoro od svih naših kobasicara u državi, a do danas još ni jedan zbog toga nije bio pozvat na odgovor, a još manje, da bi zbog toga bio možda i kažnjan, što se sada misli učiniti našim vrednim, i po svojoj odličnoj stručnoj spremi poznatim mesarskim i kobasicarskim obrtnicima u Osijeku.

Neka nama bude dozvoljeno na ovome mestu spomenuti, da se krumpirovo brašno upotrebljava sa znanjem vlast

Za pojeftinjenje mesa u Sarajevu

»U Sarajevu je 7. o. m. otvorena mesnica gradske općine u tržnici, u kojoj se prodaje govedjina po 6 dinara kilogram. Navala pred mesnicom bila je tolika, da je nekoliko redara moralno držati red. Otvorena biće i druga mesnica gradske općine u »Marijinom dvoru«, koja će takodjer prodavati meso ovako jeftino.«

Ovakovu noticu čitali smo u poslednje vreme skoro u svima novinama. Neupućeni mogli bi razumeti, kao da gradska općina u Sarajevu prodaje mušterijama samo prima govedje meso za Din 6.— po kg. Ali, ako stvar malo bolje pogledamo, doćićemo do zaključka, da je danas nemoguće prodavati isključivo samo prima govedje meso po Din 6.—. Situacija na tržištu stokom u Sarajevu prošlog sajma bila je za goveda sledeća:

Goveda I. vrste priječka 5—6.50, domaća 4—5, goveda II. vrste 3—4, goveda III. vrste 3—3.

Vidimo dakle, da je cena kg žive vase govednjeg mesa i to za priječka 5 do 6.50, domaća 4—5 dinara, a gradska općina prodaje meso po Din 6.—. Ako ona blago nabavlja po Din 3—4, onda je za nju moguće da prodaje po gornjoj ceni govedjinu, jer općina svakako da imade za 90% manje troškova kod blaga, kao mesari, a vrhu toga su režijski troškovi skoro nikakvi. Zato je razumljivo, da može općina nuditi meso mnogo jeftinije kao mesari.

Ali, mi pitamo, kakav rezultat će općina time postići?! U redu bi bilo, kad bi i sarajevska općina radila onako, kako su skoro sve općine radile ove zime u Njemačkoj. Tamo je svaka općina imala svoju mesnicu i prodavala je meso za 40—50% jeftinije no mesari, ali samo siromasima, koji su prethodno dobili bonove za meso u opštini i tek na osnovu tih bonova moglo se kupiti jeftinije meso. Mi smo uvjereni, da postupak gradske opštine u Sarajevu mnogo škodi mesarskom i kobasičarskom zanatu u onim krajevima, jer će mušterije

biti uvjereni i tražiće, da treba i mesari da prodaju meso po onako niskoj ceni, kao što to radi općina. Mušterije naravno neznaaju, kakovi su režijski troškovi mesara, pa misle, da treba meso prodavati po Din 6.— ako je cena žive vase Din 5—5.60, pa da još mesar uvjek zaraduje po kg 0.50—1 Din. Laik u struci i ne računa, da mora mesar utrobu baciti, koja vaga uvjek kod većih goveda više desetina kila. A gde su režijski troškovi, izdatci za strojeve, alat, plate nameštenika, kirija za lokale, porezi, opštinske pristojbe, visoke klaničke takse itd? Sve to se mora kod kalkuliranja prodajne cene mesa uračunati i uzeti u obzir.

Mi nemamo, kako rekosmo, ništa protiv toga, da općina prodaje meso jeftinije no mesari, jer je to u mogućnosti učiniti, ali opravdano možemo tražiti u ime naših mesara, da se općina sa ovom prodajom mesa ograniči tako, da prodaje meso na bonove samo siromasima. Zar je pravedno, da dobije trgovac, koji radi sa ogromnom zaradom meso po Din 6.—, dok on cene artiklima u svojoj radnji nikako ne snizuje?

Općina naravno nema ni izdaleka onih režijskih troškova, koje imade svaki mesar i kobasičar. Isto onako mogla bi n. pr. općina otvoriti gostionu i prodavati vino litar po Din 4.—, dok je cena istog vina u gostionu, koje drže obrtnici, Din 14—20.—. Mi smo znatičeljni, kakav bi stav zauzeli u tome slučaju gostionici!

Općina traži od mesara i kobasičara, da plaća redovito porez i opštinske dažbine. Zato mesarski i kobasičarski zanatlija sa punom pravom očekuje, da ga općina u izvršivanju zanata potpomaže, a nikako da mu pravi smetnje, jer je danas mesar znizio cene mesu i mesnim proizvodima ovako već na minimum, a o tome se staraju vrhu toga još i odbori za suzbijanje skupoće, koji svugde postoje.

ničke takse, koje je do sada uvjek morao plaćati mesarski obrtnik, današnjim prilikama odgovarajuće snize. Fakat je, da su se do sada naplaćivale preterano visoke pristojbe za klanje, pa su one ostale sada, kada je cena stoki pala za više od 50% kod ranije odmere pristojbi, pa su neke općine čak te pristojbe za klanje i povisile.

Pozivamo sada, u vezi naredjenja ministarstva poljoprivrede Banskim upravama, da mesarske organizacije u većim gradovima kao Zagrebu, Subotici, Sarajevu itd. predlože u vezi sa revizijom klaničkih pristojbi svoje mišljenje po ovoj stvari kr. Banskim upravama, jer je sada za ovo najzgodnija prilika i ima izgleda, da će uspeti. Mi smo uvjereni, da će kr. Banske uprave prilikom revizije pristojbi za klanje, svakako saslušati i naše mesarske obrtnike da iznesu svoje predloge, ali držimo da je najbolje, da se u toj stvari odmah preduzmu potrebni koraci od strane naših mesara, kako bi imala odredba g. Ministra poljoprivrede zažljeni rezultat.

Na osnovu ovoga rešenja izdata su već naredjenja banskim upravama i Upravi grada Beograda, da se takse za pregled stoke za klanje i mesa, kao i klaničke pristojbe prema mesnim prilikama što pre revidiraju i s obzirom na sadašnje cene stoke i opće privredno stanje nivelišu.

Mesarski stalež mnogo je obradovala odluku gospodina Ministra poljoprivrede, jer je zbilja krajne vreme, da se visoke klan-

čice takse, koje je do sada uvjek morao plaćati mesarski obrtnik, današnjim prilikama odgovarajuće snize. Fakat je, da su se do sada naplaćivale preterano visoke pristojbe za klanje, pa su one ostale sada, kada je cena stoki pala za više od 50% kod ranije odmere pristojbi, pa su neke općine čak te pristojbe za klanje i povisile.

Pozivamo sada, u vezi naredjenja ministarstva poljoprivrede Banskim upravama, da mesarske organizacije u većim gradovima kao Zagrebu, Subotici, Sarajevu itd. predlože u vezi sa revizijom klaničkih pristojbi svoje mišljenje po ovoj stvari kr. Banskim upravama, jer je sada za ovo najzgodnija prilika i ima izgleda, da će uspeti. Mi smo uvjereni, da će kr. Banske uprave prilikom revizije pristojbi za klanje, svakako saslušati i naše mesarske obrtnike da iznesu svoje predloge, ali držimo da je najbolje, da se u toj stvari odmah preduzmu potrebni koraci od strane naših mesara, kako bi imala odredba g. Ministra poljoprivrede zažljeni rezultat.

Zadruga za prodaju stočarskih proizvoda u Dalju

U Dalju se osniva Zadruga za prodaju stočarskih proizvoda, te će se u tu svrhu iznajmiti poznata moderna tvornica Braće Peć i Reich. Ta je tvornica poznata kao jedna od najmodernijih, te je za izgradnju ove i za strojeve izdano oko 2 i pol milijuna dinara, a naročito je poznata instalacija za pravljenje konzerva za vojsku. Osobito je mljekarski deo dobro snabdeven strojevima. Članovi zadruge će biti Žitelji Dalja, Aljmaša, Erduta i Bijelog Brda. Seljaci će kao zadrugari prodavati stoku i svinje zadrizi, te će ova moći da

platiti visoke cene za živu stoku, jer će ju prerađivati u modernoj tvornici, koja će gotovu robu slati na tržišta u Hercegovinu, Crnu goru i Dalmaciju, kamo je i do sada suhomesnata roba bila prodavana. Zadržani udio iznosi samo Din 100.— te se je vršila supskripcija u Dalju, u kancelariji tvornice. Broj je zadrugara, koji su se do sada prijavili dosta velik, te ima nade, da će zadruga veoma dobro uspevati. — Zadrži je stavljen u izgled i kredit od države, te će joj biti i s te strane rad omogućen.

Poteškoće našeg izvoza stoke zbog deviznih ograničenja

U Beogradu je 29. p. m. održana velika konferencija naših izvoznika blaga, kojih su prisustvovali predstavnici Ministarstva trgovine i industrije te Ministarstva poljoprivrede. Na konferenciji je nastavljena rasprava, kako da se konačno uredi pitanje našega deviznog clearinga sa Austrijom. Sa naše strane

ne jednake su tužbe na taj clearing kao i pre: izvoznici za prodanu robu i blago ne mogu dobiti gлатко doznače kao pre, ma da su austrijski izvoznici položili kupovinu kod austrijskih banaka. A kako naši izvoznici prodaju robu, koja se svagde plaća gotovim novcem i ne daje na kredit te se na njoj za-

raduju malene svote, stalo im je, da budu podmireni i podmirivani brzo i točno kao i pre. Sve od vremena, otkako je clearing uveden, to nije bilo moguće postići. Blizu 70 milijuna dinara položeno je na račun naših izvoznika kod Austrijske narodne banke, dok su naši izvoznici austrijske robe uplatili tek oko 6 milijuna dinara. Velike gotovine našeg novca imobilizirane su u Austriji. Iako je ravnoteža između naše i austrijske vanjske trgovine uvjek bila podvrgnuta tek malim promenama, ipak naši izvoznici austrijske robe slabo podmiruju svoje obaveze. S jedne strane što gdekoj mogu ili računaju na lakšu dobavu jeftinijih shillinga te vrše svoje obraćune drugim putevima a s druge strane, što je naš uvoz iz Austrije većinom kreditiran, to jest, sastoji se od robe, koja se daje na kredit pa naši izvoznici imaju vremena da podmiruju svoje obaveze. Tečaj shillinga opet, kako misle neki, nije

osiguran po dosadanjoj razmeri i partitetu pa neki odlazu svoja plaćanja kasnije, računajući na baissu shillinga. Govorenje je o nastojaru Austrije, da što više svojih potreba podmire vlastitom proizvodnjom blaga i svinja i opasnostima, koje iz toga proizlaze za naš izvoz. Konferencija je uviđela, da treba što pre realizirati mogućnost izvoza našeg blaga i svinja i u druge zemlje. Zatraženo je, da se što pre sklopit sa Francuskom veterinarskom konvencijom, kako bi naš izvoz blaga i svinja mogao krenuti i prema toj velikoj zemlji potrošnici. Pale su tužbe na rad odbora za podelu kontingenta blaga u Beogradu i radi toga demisnira je jedan član toga odbora. Taj je naveo, da neke firme, koje su ranije svakog tjedna izvažale nekoliko vagona blaga, dobijaju sada doznače za izvoz od nekoliko komada.

Mesarske vesti

IZVOZ TOVLJENIH SVINJA IZ VOJVODINE.

Tokom meseca marta bio je izvoz masnih svinja iz Vojvodine, kako javlja »Obzorov« dopisnik iz Novog Sada, obzirom na devizne propise i dozvoljene kontigente relativno dobar po kolici u ceni. Nedeljno izvoženo je najmanje 50, a najviše 59 vagona svinja u Beć; daleko po 25 i 26 vagona u Prag, a isto toliko via Postumia u Italiju. Naši izvoznici plačali su za prima robu u toku marta 5½ do 6.25 dinara kg žive vase, a unovčili postavno Beć po 1.28 do 1.40 šilinga; postavno Prag po 6.25 do 7 Kč. Zaklane svinje namenjene Italiji producenti su primali stalno po 6.50 dinara iz njihovog dvorišta. Osim toga kretalo je nedeljno po 150 komada volova na bečko tržište; bikovi nisu išli, jer kontingenat nisu predviđeni. Za dobre volove odobravalo se proizvodjačima 4 Din za kg žive vase, a i 4½ Din, što je bilo redje. U poslednje vreme nastao je u izvozu rogate stoke zastoj, koji će trajati još neko vreme, jer su se u nekim krajevima pojavitne zarazne bolesti (stočne). U oba navedena artikla postoji u Vojvodini momentana hiperprodukcija, jer se računalo sa izvozom u prošlim godinama od najmanje 150 vagona svinja i oko 600 komada rogate stoke na tjedan.

TAJNA FABRIKA KONJSKE SALAME U SUBOTICI.

Subotica, 22. aprila. — Danas je subotička policija otkrila tajnu fabriku, u kojoj su se izrađivale kobasice i salame od konjskog mesa. Fabrika se nalazi u Šabačkoj ulici br. 36.

Policija je bila obaveštena, da se cela ova ulica prošle zime snabdevala konjskim mesom. Kako policija o tome do tada ništa nije znala, odmah su policijski organi izšli na lice mesta i stigli baš u momentu, kada je »fabrikant« Janoš Mikuška htio da zakolje jednog konja. U njegovoj radionici policajci su zatekli veliku nečistoću. Mikuška je priznao da je bez dozvole vlasti stalno klapio konje i da je njihovo meso po vrlo niskoj ceni prodavao siromašnom narodu. Konje je kupovao po 80 do 100 dinara komad.

Pošto postoji opravdana sumnja, da su to bili bolesni i polucrknuti konji, sada se vodi istraža da bi se utvrdilo, da li je koji gradjanin oboleo od toga mesa. Mikuška je nedeljno klapio 2—3 konja i kod njega je nadjen ceo magacin konjske salame, što je odmah zaplenjeno. Postupak protiv njega je u toku.

OLAKŠAVANJE KOD IZVOZA STOKE U BEĆ.

Uporedno sa pregovorima o clearingu vodjeni su u Beću pregovori o izvozu stoke. Utvrđen je novi kontingenat, čiji će se detalji naknadno odrediti. Isto tako rešeno je pitanje naplate provizija od strane austrijskih komisionara, na uvoz na našu stoku. U buduću će svih komisionarski računi biti jednaki i tim će se smanjiti režijski troškovi za 1.50—2 posto od brutnoj vrednosti i postići će se uštednja za našu privrednu do 70 do 80 hiljadu dinara nedeljno. Ova povoljna činjenica imaće uticaj i na tržišne cene kod nas, i biće otklonjena ružna pojava samovoljnog zaračunavanja provizije od bečkih komisionara. Cene svinja na bečkom tržištu popravile su se za 10—20 groša, ili preko jednog dinara po kilogramu. Naročito je skočila cena jugoslavenskim svinjama.

STRASNA SKUPOČA STOČNE HRANE. Najveća nestaćica sene osetila se u Bosni. U Sarajevu je plaćano 100 kg sene po 150 dinara a u Travniku seljaci su plaćali

da prehrane ove kg 1.25 do 1.75. Sabirala se je svaka slamka kao punovredni dragoceni predmet. U Zagrebu prodaje se vagon sene po 12.000 dinara a na malo prodaju kg veletrgovci 1.25—1.35. U Slavoniji su radi poplave neobično porasle cene, pa se već tamo prodaje po 1.20 do 1.50 kg.

VELIKI PAD CENA STOKE U BUDIMPEŠTI.

Usled potpunog zastoja u Madjarskom izvozu stoke i mesa, došlo je do katastrofalne situacije na peštaškom tržištu. U meseču novemburu prošle godine započeti pad cena mesa dostigao je sada najniže stanje, pa su cene, koje sada notiraju, jedva 25 posto ranijeg starog nivoa cena. Na tednom sajmu pale su cene stoke na veliko na 30 do 40 filira po kg, dok su prima telići notirali samo 50 filira. Ne manje katastrofalna situacija zabeležena je i na tržištu tovlijenim svinjama. U Budimpešti ima na skladistima oko 200 vagona masti, a da nema ni najmanje izgleda za njihovu prodaju. Cena tovlijenih svinja palala je od 1.80 na 80 filira po kg. Interesantno je, da cene u detalju nisu u istom razmeru i u istom tempu pale kao cene na veliko.

RUSIJA HOĆE EVROPSKO GOSPODARSTVO DA OMETA I SA PONUDAMA JEFREME MESNATE ROBE.

Ruskoj vladu, kojoj je na čelu Stalin i Molotov, čini se još nije dovoljno, da izvaja žito, drvo, usnje itd. po mnogo jeftinijim cenama, kao što su to u Rusiji same, u Evropu. Baš sada dozajemo da hoće Rusija u okviru prialjetke sagraditi čitav niz modernih klanica, fabrika za konzervaciju i suhomesnatu robu, da od tamo preplavi čitavu Evropu sa jeftinim mesom i suhomesnatom robom.

U samoj Rusiji je velika oskudica mesa i takođe kod onih, koji su u stanju, da plate zahtevane visoke cene.

SOVJETI OTVORILI NAJVEĆU FABRIKU KONZERVU.

Prema vestima »New-York Timesa« u Staniciju Krimskoj otvorena je prošle godine najveća fabrika konzervi na svetu sa tehničkom pomoći američkih stručnjaka. Godišnji kapacitet ove fabrike iznosi 100 milijuna kutija konzervi povrća i mesa. Fabrika se nalazi u bogatoj oblasti severno od Kavkaza i već je pred nekoliko dana otvorena u inozemstvo, a naročito u Englesku 150.000 kutija konzerviranog povrća i mesa. Za sada je u ovoj fabrići zaposleno preko 1000 radnika.

Niske cene stoki u Sremu. Na zadnjem sajmu stoke u Otoru video se, kako su niske cene domaćem blagu. Prašići od 2—3 milijuna su Din 100 po paru. Krmače velike Din 600—800 po paru. Jeden seljak iz Sotina prasaca za 550 Dinara. Istina, krmače su bile prvaškinje i dosta slabe, ali ih je ipak dobio jeftino.

Opadanje uvoza svinja i masti u Čehoslovačku. Uvoz svinja u Čehoslovačku u februaru o. g. napravio uvoz u januaru o. g. podbacio je za 27.844 komada. U 1931 god. uvezeno je ukupno 5608 svinja, napravljeno 7542 komada u 1930. godini, što pretpostavlja popuštanje od 28. posto. Iz Jugoslavije je u februaru o. g. 2446 komada na prama 3595 komada u februaru 1930. godine. Uvoz masti je takođe popustio za preko 50 posto napravio raniji godini. U februaru o. g. uvezeno je masti 8245 kvintala napravljeno 19.500 kvintala u februaru 1931 god.

Svaki poreski obveznik koji duguje po rez iz ranijih, pre 1929. godine, može zamoliti, da se po odredbi § 14 Zakona o izmenama i dopunama Zakona o neposrednim porezima i u visini tamo predviđenoj oslobođenja tih dugova.

Molba se predaje kod opštine. Ako u mestu stanovanja postoji poreska uprava, molbe će se predavati preko nje. Molba mora sadržavati sledeće podatke: mesto gde je molitelj zadužen porezom; imovno stanje njegovo sa naznakom nekretnine imovine; vrednost ostale pokretne imovine; čime se molitelj bavi i od čega živi i mesto stanovanja.

Uz molbu treba priložiti:

1. gruntovni izvod; 2. uverenje o imovnim prilikama. Ovo uverenje izdaje po zvaničnom obrascu opština moliteljevog stanovanja i opština kod koje se molitelj zadužuje porezom; 3. i drugi pismeni dokazi o imovnom stanju.

Izjave o dugovanju uvažice se ako sadrže iznos duga i ime verovnika.

Ako je poreski obveznik zadužen u više poreskih uprava ima kod svake podneti molbu.

Tržište kože

Sirova koža. Slabo poslovanje na tržištu izradjenom kožom vrlo nepovoljno deluje i na tržište sirovom kožom. Tvorničari oprezno preradiju sirovu robu sa svojih skladišta. Sniženje cene na inostranim dražbama utjecalo je odmah i na naše tržište, te momentano ne možemo izvjestiti o bazi cena. Sigurno je, da cene koje smo doneli u našem poslednjem izvještaju više ne odgovaraju.

Usprkos vrlo slabe tendencije na tržištu govednjem i telećim kožama treba uočiti, da bi naskoro mogla nastupiti takova situacija, da tvorničari, usled poteškoća za nabavku deviza moraju podmiriti svoje potrebe u državi. U takovom bi slučaju domaće sirove kože svakako poskupile.

Tvorničari nemaju nikako velikih zaliha sirovin koža, dok su naprotiv zalihe kod trgovaca i producenata znatne.

Sitne kože. Sitne kože ne pobudjuju interesa. Nova sezona naskoro započinje, ali ne možemo još govoriti o situaciji.

Za janjeće kože novog klanja plaćaju prema beogradskom izveštaju Din 5 do 8 po kom., prema kvaliteti. Kozje kože kupuje samo opančari uz cenu od Din 10—11 po kg.

Ovčje kože inostranstvo ne kupuje, a domaće tvornice nabavljaju ovu robu uz Din 9.—(teške) i cca. Din 10.—lakše kože.

Tržište stoke

TJEDNI SAJAM U ZAGREBU.

Zagreb, 20. aprila. Obzirom na predstojeći godišnji Markovski sajam bio je današnji tjedni sajam dosta slab.

Cene stoki ostaju nepromjenjene, a potraživalo se samo za domaću potrebu. Cene svinjskim kao i teladim ostaju nepromjenjene. Izveštje o tjednom sajmu održanom dne 20. aprila 1932. godine:

Dogon stoke:

Bikova 15 komada, krava 218, junica 36, volova 110, junaca 52, teladi 307, konja i ždrebadi 355, svinja 453, odojčadi 284.

Cijene:

Bikovi kg žive vase Din 3.50; krave u mesarske svrhe kg žive vase Din 2.—2.25; junice u mesarske svrhe kg žive vase Din 3.50—3.75; volovi II. vrste kg žive vase Din 4.50—5.; telad živa vase kg Din 4.50 do 6; telad zaklana kg Din 8—9.

Svinje netovljene kg žive vase Din 5.50—6.25 svinje sremske zaklane kg Din 8—8.50; odojčadi komad Din 60—100; odojčadi zaklani kg Din 11—12; janjad kg Din 14—15.

Bjelovar. Ovomjesečni sajam završio je povoljno. Na sajam je dogniano mnoštvo blaga: 563 teladi, 238 volova, 489 bikova, 978 krava, 450 ždrebadi i 1128 konja. Prodano je 357 teladi, 138 volova, 205 bikova, 287 krava, 120 ždrebadi i 387 konja. Cena teladi kretala se od 4 do 5 dinara, dok se dobro ugojene plaćale i 6 dinara. Volovi su se prodavali od 3 do 4 dinara, a najbolja se roba plaćala po 5 dinara. Bikovima je cena još uvek niska, te su plaćali 3 do 3.50 dinara, a tek za najbolju robu 4 dinara. Krave su prodavane od 2 dinara po navlje. Od inozemaca kupovali su robu većinom Talijani i to rogato blago, a za Englesku se kupovalo dosta bikova i volova.

Bjelovar, 21. aprila. Na prošlom mesečnom sajmu cene su dalje poskocile poprečno za 1 do 1.50 dinara po kg. Najviše se potraživala telad od strane Italije, a i za domaće potrebe, ali je bilo dosta malo, te potreba nije podmirena. Stoga je prodano 150 komada manje, nego na prošlom sajmu. Rogatog blaga dotjerano je ukupno 1845 komada. Od toga je prodano 819 komada marve i to za Italiju, Austriju i tuzemstvo. Cene: telad 4—6, volovi 4—5.50, krave 2—4, junci 4—5.50, sve po kg žive vase. Za mesarske svrhe prodavani su konji po 0.75—1.50 i ždrebadi po 1—2 dinara kg.

Brod. Cene blagu su napadno niske. — Utovljeni bikovi prodavani su po 2.50, krave i junice po 3 dinara, telici po 4, svinje tovljene po 4, a mršave 3—3.50 Din po kg žive vase.

Karlovac. Na sajmu je telad bila prodavana po 100—600 dinara komad, govedina 2—3 dinara kg, svinje 6.50—8 dinara, odojci 40—180 dinara komad. Cene so nešto porasle, naročito kod govedine i kod svinja.

Koprivnica. Na godišnjem sajmu bilo je mnogo stoke, ali je trgovina bila slaba. Prema našim poslednjim sajamskim cenama stoke, cene su u opadanju.

Križevci. Godišnji sajam 11. o. m. bio je po dogolu slab, ali je prodaja bila dobra. Doterano je bilo 986, a prodano volova 18 po 4—5 dinara kg, krava 16 po 2—3 dinara, junadi 9 po 3—4 dinara, junica 13 po 3—4.50 dinara, bikova 28 po 4 do 5.50 i teladi 143 po 4 do 5.50 dinara. Sve po kg žive vase. Bikovi su prodani za Italiju.

Križevci. Na tjedni sajam dotjerano je 926 svinja, a prodano 524. Cena se kretala po kg žive vase: debele svinje 5.50—6.50 dinara, srednje 4.50—5.50, mršave 3.50—4.50. Prema tome cene su u glavnom nepromjenjene. Ovaj puta prodano je nešto malo za inozemstvo, dok je sve ostalo prodano za tuzemstvo.

Kostanjica. Dogon blaga na tjedni sajam bio je velik, a i poslovanje prilično. Cene su neznatno porasle konjima i rogom blagu. Blago (cene za kg žive vase): volovi 2—4, krave u mesarske svrhe 2—3, krave ostale 600—1600, bikovi 2—4, junice 2.50—4, telici 3—4.50, svinje debele 4—6, svinje mršave 3—4, odojci komad 20—60, janaci 40 do 90 dinara komad.

Nova Gradiška. Prvi ovogodišnji sajam prošao je daleko slabije nego što se očekivalo. Dogon blaga, naročito bikova bio je vrlo velik, ali kupaca je bilo malo, u glavnom iz Zagreba, koji su kupovali blago po 2—4 dinara kg žive vase. U svemu je ovog sajma otpremljeno oko 6 vagona rogatog blaga, dok se ranijih godina izvozilo najmanje 20 vagona.

Petrinja, 22. aprila. Tjedni sajam u Petrinji bio je vrlo dobro posjećen, osim odelenja svinja, gde je bio slab dogon i slabo poslovanje. Dogon blaga je bio veći kraj nesnovnog opadanja cena. Izgled blaga je dosta slab zbog pomanjkanja krmiva.

Dogon blaga: bikova 18, krava 80, junica 78, volova 26, junaca 39, teladi 110, konja 162, ovaca i janaca 54, svinja debelih 90, mršavih 126. Od toga je prodano bikova 11, krava 21, junica 5, volova 15, junaca 15, teladi 81, ovaca i janaca 33, svinja debelih 11, svinja mršavih 10.

Cene: bikovi 2—4, krave 2.50—3.50, junice i junci 2—4.50, volovi 3—5, teladi 3—5.50, konji 300—2500 komad, ovce i janaci komad 80—140, svinje debele 4—6.50, mršave 5—7 dinara kg žive vase.

Srem. Mitrovica. Zbog poplave tamo sada nema trgovine stokom. Pre toga cene svinjskim kretale su se od 4 do 6 dinara kg žive vase, a ostale cene su prema našem poslednjem izveštaju.

Sarajevo. Dogon na marvjeni sajam slab. Goveda I. vrste priječka 5—5.60, domaća 4 do 5, goveda II. vrste 3—4, goveda III. vrste 3—3, telad I. vrste 6—8, II. vrste 2—3, junad 2—3, janjad 90, ovce 100—140, koze 80—120, ovnovi 150—500, prasad 80—200, svinje mršave 4.50—5.50, debele 5.50—6.25 dinara.

Sisak. Cene svinjskim po kg žive vase: 5.50—6 dinara, odojci Din 35—50, telad Din 3.50 do 4 dinara. Ostalo nepromjenjeno.

Subotica. Cena govedima bila je 2—4 dinara prema vrsti i tu se na sajmu opažao malo porast u cennama i ako nije bilo stičnih trgovaca i mesara. Debelih svinja nije bilo, jer se one u ovo doba ne izvoze na sajam, nego na željezničke terete kolodvore i to samo od kuće, gde se prodaju.

Virovitica. Na godišnjem sajam bio je dogon stoke obilan, ali trgovina slaba. Cene su bile ove: Junice i telici 3—4 Din, bikovi 2—3, krave za rasplod po komadu 1200—1500, krave za salamu 1—2 Din kg žive vase. Prodano je jedan vagon tovljene stoke u Italiju, jedan vagon teladi u Zagrebu i jedan vagon telici u Austriju.

Osijak. Situacija na tržištu stoke je još uvijek vrlo loša. Mjesecni sajam u Osijeku po dogolu može se reći da je on kao prvi proljetni sajam jedan od najboljih ali vrlo labav po prodaji. Stranih kupaca uopće nije bilo, i ono malo, što se prodalo, kupili su domaći mesari i seljaci iz okolice. Od dotjeranih 138 krava bilo je prodano 19, od 10 bikova samo jedan, od 78 telica samo 44, od 4 volje ni prodan ni jedan. Od 350 jaganjaca prodano je svega 16, dok od 32 ovce nije prodana ni jedna. Doterano je bilo dalje 300 komada mršavih svinja i 82 polutovljene, od kojih je prodano 143 objav vrsta, od 256 prasaca prodano ih je 89. Cene su bile ove: Krave loše kvalitete 2 do 2.50, a bolje kvalitete 3 do 3.50, eventualno i 4 Din po kg žive vase, bikovi 3 do 3.50, volovi 3—4, junice 3.50—4, telici 3—4, janaci 4.50—5, mršave svinje 6—7, tovljene 5 dinara po kg žive vase.

Bečko tržište svinjskim. Beč, 13. aprila. Dogon je iznasaš 13.150 komada svinja, od toga 8351 mješavini i 4.789 tovljenih. Po provjerenicama bilo je iz tuzemstva 6002, iz Mađarske 1398, iz Jugoslavije 2890, iz Rumunjske 1007, iz Poljske 1853. Notirale su sledeće cene: tovljene svinje prima 1.20 do 1.23 šilinga, engleske križane 1.30—1.55, seljačke svinje 1.20—1.23, stare svinje 1.15—1.20, laganje mesnate svinje 1.25 do 1.50 po kg prema kvaliteti. Promet je bio dosta slab, a cene ne labave. Mesnate svinje nazadovale su za 5 groša po kg.

Zupanja. Na marvenoj pijaci bio je dogon: 150 svinja, 30 goveda i 3 konja. Plaćalo se: krava i tele 300—400 Din, bolje 500—800, svinje iznad godinu dana stare: par Din 300, prasci od 30—60 Din: po kg

plaćalo se za svinje Din 3—4, goveda 2—3. Prodano 6 telica, 5 krava i jedan konj. — Narod bi rado prodao, makar i nešto jeftinije, jer nema čime hrani, a velika je potreba za novac. Nažalost nema kupaca.

Recepti

CISTA SVINSKA MAST.

Kako postižemo dobar okus i lep izgled? Prijatan miris masti i dobar okus iste, to su dve stvari, koje mora svinska mast imati, ako hoćemo praviti dobre poslove. To možemo postići, ako salo po mogućstvu odmah malo vremena nakon klanja ispečemo. Sa mašću isti je slučaj, kao i sa kobasicom koja se moraju kuvati, jer se iz istih razloga preporučuje, da se obradije smesa, koja je još u toploj stanju.

Naš novi obrtni zakon

Rokodelske obrti.

Poglavlje o rokodelskih obrtih je gotovo najvažnije, saj ima gotovo ta vrsta gospodarskoga udejstvovanja najveći obseg. Zakon našteva imenoma vse rokodelske obrti, ki so vezane na usposobljenost in katerih je v celoti 88. Med rokodelske obrtnike spadajo tudi: **mesarij, izdelovalci klobas in črevjarji, ter prijejavci črev.** Ministrstvu za trgovino in industrijo daje zakon pravico, da sme po zaslivanju ali na predlog pristojnih zbornic vrste rokodelskih obrtov z uredbo izpremeniti, nanovo grupirati, lahko pa tudi gotove rokodelske obrti posebno grupira za gotove kraje, če to zahteva posebni način delovanja posameznih rokodelskih obrtov v dotičnem kraju.

Zakon omogoca tudi prehod iz ene rokodelske obrti v drugo, ki je označena pod isto točko v § 23., kakor tudi prehod v drugo obrt, ki je glede na način in posebnost dela sorodna. Katere obrti so v tem zmislu sorodne, bo odločil trgovinski minister. Pri prehodu iz ene rokodelske obrti v drugo, ki je označena pod isto točko v § 23., zadoštuje, če je dotični položil mojstrski izpit iz ene pod isto točko označene obrti. Treba mu bo le prehod pismeno prijaviti pristojni splošni upravni oblasti prve stopnje. Prehod iz ene obrti v drugo sorodno obrt pa je mogoč po predhodni položitvi mojstrskega izpita iz one obrtne stroke, na katero želi preiti dotični obrtnik.

Industrijski obrti.

Za industrijske obrte se smatrajo glede na način proizvajanja ona podjetja, ki izdelujejo, predelujejo, dovršujejo ali obdelujejo proizvode v delavnicih ali na stalnem kraju z uporabo delitve dela in ki zaposlujejo večje število delavcev, a vrše delo redno ob uporabi motorne sile, pa proizvajajo izdelke na zalogu ali po naročilu v večjem obsegu.

Če nastane dvom, ali gre v takih podjetjih za tvornički način dela, odloča o tem ban po zaslivanju prizadetih pristojnih zbornic.

Izdajanje posebnih odobritev za postavitev delavnic in naprav.

Delavnice ali naprave podjetij, v katerih se uporabljajo posebna ognjišča, parni stroji, motorji, vodna ali druga naravna sila ali ki utegnejo biti za okolišne prebivalce ter delavce v njih nevarne in zdravju škodljive, se ne smejo postavljati brez posebne odobritve za postavitev delavnice ali naprave.

Dovoljenja za take delavnice in naprave izdajajo obča upravna oblastva, ki morajo po potrebi izvršiti tudi komisiji ogled na licu mesta.

Vlogi za odobritve in postavitev takih delavnic in naprav morajo biti prilожeni v štirih izvodih: 1. točni načrti; 2. položajni načrt s potrebnimi izpisimi iz katastrskih map in zemljiških knjig.

Odobritev za gradnjo delavnice ali naprave se mora izdati najkasneje v 15 dneh od dne, ko se je končala komisija razprava.

Zbornice.

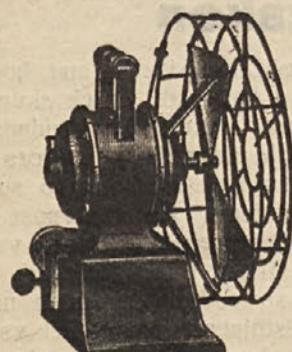
</

PLUTOVO IZOLACIJO

Plutovo izolaciju, potrebnu za oblogu stijena kod hladiona, ledena, kućeraka i ormara za jela, dobavlja u prvovrsnoj kvaliteti

JELAČIN & KO
LJUBLJANA

Neophodno potreban za svaku mesarsko-kobasičarsku radnju je „Eisluftkompressor“, novi ventilator, koji u kratko vreme bez leda ohladi vazduh, te osuši meso. Struja se troši na sat samo za 2—3 Din. cena je Din 2400—.

Poručiti se može izravna od tvornice

Alfred Wunderlich,

Deutsche Elektro-Maschinen und Apparate-Bau,
BERLIN, S. 42, Moritzstrasse 14-15.,

ili kod njenog zastupstva:

Rudolf Grudnik, Ljubljana-Dravlje.

Šalje se isključivo samo pouzećem. Kod narudžbe treba navesti, da li se treba za Gleich-, Wechsel- ili Drehstrom te kolika je volatza i kolika perijoda.

POZOR!

Mesari i kobasičari!

Papir za zavijanje mesa i mesnih proizvoda Vam nudi najjeftinije tvrdka

G. KOVAČ, Ljubljana,
Gajeva ul. št. 2.

Zahtevajte uzorke i cene!

Mesarske strojeve, alat, mirodije, dobijete najjeftinije i u najboljoj izradi samo kod firme

GRUDNIK d. z o. z.
LJUBLJANA-德拉夫莱

Moderno uređena brusiona kao i radiona za popravku mesarsko-kobasičarskih strojeva.

Usluga brza, solidna i tačna!

Kobasičari!

Tražim mesto pomočnika u kobasičarskoj radnji. Odličan sam radnik i verziran u izradjivanju svih vrsti kobasic i suhomesnate robe. Isprave posedujem odlične. Stupiti mogu odmah. Ponude slati na upravu lista pod šifrom »Odličan i vredan«.

Tražim

mjesto poslovodje, skladištara, nabavljajuća marve ili tomu slično u mesarskoj struci. Primam i dobru radnju na postotke. U slučaju potrebe raspolažem i sa jamčevinom. — Molim cijenj. ponude slati na Upravu lista pod broj 423.

Dick-Stahl-meineWahl!

Der Name „DICK-STAHL“ ist ein Qualitätsbegriff die Marke → F.DICK eine Vertrauensmarke! Sie allein verbürgt den echten „DICK“ - Stahl.
PAUL F. DICK - Esslingen A. N. - Überall erhältlich!

Najčuveniji masati i noževi su samo oni, sa poznatom svetskom markom → F.DICK! Zato tražite svuda samo Dickove masate i noževe, jer su najbolji samo oni, sa markom strelice Dick!

„FRIGIDAIRE“

električni automatski strojevi za hladjenje mesa i mesnih proizvoda rade pouzdano posve automatski, pa ne trebaju nikakove posluge ili nadzora, a minimalno troše struju.

Frigidaire automat radi bez ikakove buke, se sam ukopčava i iskopčava.

Frigidaire održava uvek jednoličnu, suhu hladnoću izpod 6°C i time sprečava razvoj mikroba, štetnih za zdravlje i za kvalitet mesa.

U krajevima koji oskudevaju vodom, može se instalirati Frigidaire, jer ima kompresora sa kondenzatorima, koji su hlađeni zrakom. Naši se modeli mogu prilagoditi svakoj vrsti posla. Izaberite onaj, koji Vam odgovara.

Na celom svetu ima preko

2,000.000 Frigidaire aparata.

Hladionice i ormari, koji ne nose ime Frigidaire, nisu Frigidaire, pa stoga ne posjeduju sva odlična svojstva Frigidaire strojeva za hladjenje.

Tražite ilustrovane prospekti.

Direktan uvoz te isključiva prodaja za kraljevinu Jugoslaviju:

„JUGOTEHNA“ D. S. O. J.

Ljubljana
Gospodarska c. 3.

Zagreb
Gundulićeva 7.

Beograd
Dobračina 11.

Split
Sinjska ul. 2.

Zastupnici: SAVA NIŠEVIĆ, Novi sad, Kralja Petra 10.

„DRINA“ d. d. Sarajevo, Aleksandrova ul.